

Nehéz a zsidósors

A vilnaiak Solem Alejchem emlékünnepe elé

„Schwer zu sein a jid“ ez a címe Solem Alejchem egyik legsikerültebb vigjátékának, amit a vilnaiak e hét szombatján fognak eljátszani a kolozsvári Magyar Színház színpadán. Nehéz dolog zsidónak lenni — ilyen szomorú cím vigjáték elé: ebben benne van bus-vidám költészete a legnagyobb zsidó humoristának.

Az történik, hogy Oroszországban a háború előtt egy városban, ahol a zsidók nem telepedhettek le, gimnázium van, benne néhány nemes orosz klauzusz alapján bejutott zsidó fiú. Schneiersohn, egyike e fiúknak, az intézet legkitünőbb tanulója, aki aranyérmest is kap és orosz iskolatársai között szeretet és közbecsülés tárgya. Az érettségi banketten az okos és cél tudatos zsidó fiú révetegen nézi a mulatózókat, nem tud fölmelegedni hozzájuk, nem nyúl az eléje tált dolgokhoz. Itt, a nagy életfordulónál, a pályaválasztás küszöbén bontakozik ki benne a zsidó intellektuel kétségbeesett helyzete. Minden tehetség, minden külső lehetőség ime megvan arra, hogy a társadalom irányító tagjává válhasson, de mit tehet egy a faji gyűlölködésen táplált éstörvényekkel megszilárdított rendszerellen? Miért kelljen neki visszamaradni tehetségnek maradványára, miért álljon nagyraötő ambíciójával megszegyenülten kártársai mögött, akik kevesebb akaratral és rátermettséggel néhány esztendő alatt elvégzik egyetemi tanulmányaikat és vezetőivé válnak az új generációnak. Miért a társadalmi elnyomatás melé az intellektuális elnyomatás is, hiszen akár mint tudós, akár mint jogász, mint művész, vagy orvos nagy hasznára válhatna az országnak, amelyben fölnevelkedett, vagy talán az egész világnak, esetleg távoli nemzedékeknek.

Nehéz a zsidósors. A válaszon ébred tudására annak a nagy kiéleltségnek, amit a galut eléje vetit és felgöngyölödnek feltörő lelke előtt a zsidó élet lázas és kétségbeeső problémái. Az ifjában a zsidósors bontakozik ki és ezt egy jóéretti barát, az orosz Juanov valahogy megérzi. Válakozó szellemű ifjú, aki hajlandó saját testén elszívni egy ideig a zsidók sorsát. Kicsérülnek egymás iratit és az orosz fiú megpróbálja az egyetemre fölvenni magát. Minden próbálkozása hiábavaló. Elutasítják és hogy megélhessen, beölt egy fogorvoshoz gyakornoknak és zsidó könyvesboltba szegődik. Közben szerelmes is egy zsidó leányba, ami a zsidósorsnak nem éppen az árnyoldala, de mert ebben a környezetben él, egészen váratlanul beleesik egy rituális bűnténybe. Itt már hátán van megint a zsidóknak kijáró fájdalom. Ezt nem kell átvitt, szimbolikus értelemben venni, mert Ivanov hátára a kancukákából fakadó fájdalom zápora zúdul. Minden porokkája tudja már, mily nehéz a zsidósors.

Mulatságos és keserű, kacajra és sírásra fakasztó jelenetek kergetik egymást ebben a darabban, igazi zsidó humor, solem alejchemi darab. Nem hiszük, hogy lesz Kolozsváron zsidó ember, aki el ne jönne szombat este a vilnaiakhoz.

A legjobbkat fognak ezuttal játszani Schneiersohn Jakab Weizlitz fogja játszani, az orosz diákot a kitünő Alex Stein. A zsidó leányt, Bettit Mirjam Orleska adja.

Mint hogy az előadást ünneplő beszéd előzi meg és minthogy a halhatatlan szerző halálának tizéves fordulóját méltón kell megünnepelnünk, ezúton kérjük a közönséget, hogy lehetőleg sötét ruhában jelenjen meg a színházban.

Remington Modell 92
és **Remington** hordozható
írógépek

képviselője **Révész Ernő, Marosvásárhely**, Főter 47. Telefon 1-26.
Kérjen ajánlatot. Kívánatra bemutatás díjtalan. A világ legerősebb gépei. 92 jel az eddigi 84 jellel szemben.

Mit válaszolt a Népszövetség mandátumbizottsága a zsidó panaszokra

A palesztinai Zsidó Nemzeti Tanács leszögezi, hogy az angol kormány passzív politikát folytat a zsidó nemzeti otthonnal szemben

(Gent, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban jelent meg a Népszövetség állandó mandátumbizottságának legutóbbi ülészakaról szóló jelentése. Ebben a jelentésben igen tekintélyes helyet foglalnak el a Palesztinát érintő ügyek. A Palesztina-ügyekkel foglalkozó részek alaphangja megelégedést fejez ki a mandatárius hatalom intézkedéseivel szemben. A különböző oldalokról benyújtott panaszokkal kapcsolatban a jelentés megállapítja, hogy a mandatárius hatalom kijelentései teljesen kielégítőek. A cionista memorandumokra megjegyzi a jelentés, hogy ha el is kell ismerni azt a tényt, hogy a zsidóknak joguk van a Palesztina-mandátumban megszabott és a zsidó nemzeti otthon felépítését célzó intézkedésekhez ragaszkodni, a mandatárius hatalom mégis bölcsen cselekedett akkor, amikor az intézkedésekben kerülte az elhamarkodott lépéseket, hanem minden erejével azon volt, hogy az ország két nemzeti egű lakossága között felmerülhető konfliktusokat már eleve is elkerültesse.

Egyhöl az arab ellenállás

A továbbiak során az állandó bizottság jelentése az eléje terjesztett egyes panaszokkal és petíciókkal foglalkozik. Mindenekelőtt az arabok panaszait tárgyalja és a következő végső megállapításokra jut. Az arabok legújabb petíciójában a bizottságnak első ízben van szerencsége megállapítani azt a tényt, hogy az arabok ma már nem foglalnak el merev ellenzéki álláspontot a mandátum ténye ellen, hanem a petíciójukban a mandátum bizonyos rendelkezéseinek be nem tartása miatt emelnek panaszt. Ez igen fontos faktum, amelyet méltányolni kell.

Az Agudasz Jisráél beadványára vonatkozólag a mandátum bizottság egyelőre napirendre tért.

Négy konkrét panasz

Nagy helyet foglal el a mandátum-bizottság jelentésében a Cionista Szervezet által benyújtott memorandumra vonatkozó rész. A cionista memorandumot a mandátum-bizottságban Yamanaka delegátus ismertette és többek között megállapította, hogy ez a memorandum érdekes képet nyújt arról a munkáról, amelyet a Cionista Szervezet, mint Jewish Agency a palesztinai zsidó nemzeti otthon fejlesztése érdekében az 1925—26 ik esztendőben tett. Ez a memorandum ennek következtében dokumentumtermészeti és a véleménye szerint nem igényel semmi külön kommentárt. Ami ezzel szemben a memorandumot kísérő levélben említett négy konkrét panaszt illeti, a mandatárius hatalom megjegyzi, hogy a legutóbbi időben a B-ján kerületben nagyobb földterületet ajánlottak fel a Cionista Vezetőségnek kolonizációs célokra, amely ajánlatot azonban a cionista vezetőség azzal utasította vissza, hogy a terület nem alkalmas a kijelölt célra.

Ami azt a panaszt illeti, hogy a palesztinai kormány nem támogatja megfelelő arányban a palesztinai zsidó iskolákat, erre vonatkozóan a mandatárius hatalom már az állandó mandátumbizottság hetedik szessziójában odanyilatkozott, hogy a most folyó évre a zsidó iskoláknak juttatott állami támogatást tetemes mértékben felemeli. A mandátumbizottság kivátsásonak tartaná, hogy a mandatárius hatalom legközelebbi jelentésében felsorolja azokat az eredményeket, amelyek ennek az intézkedésnek következményei lettek.

A Kötél-Maaravi incidens

A Kötél-Maaravinál történt incidens ügyében a mandatárius hatalom teljesen egyetért a Cionista Szervezettel abban az irányban, hogy egy megfelelő megoldást lehet és kell találni a jövőre vonatkozóan. Ami a határvédelmi csapatokat illeti, a mandatárius hatalom válasza teljesen megvilágítja a jelenlegi szituációt. Az egyenlő elbánás alapelvét teljes kieligítő módon óvta meg a palesztinai kormány mind két palesztinai nemzettel szemben.

Ugyancsak kimerítően foglalkozik az állandó-bizottság jelentése a Vaad L'umi memorandumával. Többek között a következőket állapítja meg ezzel a memorandummal kapcsolatban:

Anglia negatív politikája

A palesztinai zsidó nemzeti tanácsa azt szögezi le, hogy a palesztinai kormány a zsidókkal szemben

negatív politikát folytat és a zsidó nemzeti otthon felépítése tekintetében passzív álláspontot foglal el. Ha ez megfelelne a valóságnak, akkor meg kellene állapítani, hogy a mandatárius hatalom nem teljesíti azokat a kötelezettségeket, amelyeket a Palesztina-mandátum reá ró. D) tekintetbe kell venni azt a körülményt, hogy a mandatárius hatalomnak a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítése tekintetében igen nagy nehézségekkel kellett megküzdeni az arab lakosság nagy többségével és hogy ez a küzdelem sok körülményt és mérlegelést igényelt, amíg azokat az eredményeket el lehetett érni, amelyek a mai napig tényleg elért, anélkül, hogy súlyosabb eszközökkel kellett volna folyamodni, amelyek az országot esetleg vérrel és romokkal borították volna be.

Palesztina közigazgatásában nagy előrehaladás tapasztalható, az ország jóléte szemlátomást gyarapodott. Az arab lakosság túlnyomó többségének ellenzéki magatartása a zsidó nemzeti otthon gondolatával szemben erősen lelohadt és remélni lehet, hogy egy közeli jobb megérés küszöbén állunk a két nemzet között fennálló ellentétben. Ami a Vaad L'umi panaszbeadványának egyes pontjait illeti, a mandátum-bizottság megjegyzi:

A földfelosztás kérdésével kapcsolatban felmerült ügyek talán a legalkalmasabbak arra, hogy az arab lakosság szenvedélyeit felkorbácsolják és éppen azért ezt a kérdést a leg-szélsőségesebb elővigyázatossággal és bilces-séggel kell kezelni. A mandátumbizottság azon a véleményen van, hogy a mandatárius hatalom politikája a földkérdés tekintetében bölcs volt és reméli, hogy a mandatárius hatalom továbbra is igyekezzon fog mentő sűrűbb zsidó bevándorlást és letelepülést elősegíteni az ország területén. Ha az arab parasztok, — amint ezt a Vaad L'umi a panaszbeadványban fel-említi, — több földet kaptak, — mint amennyit meg tudnak művelni, úgy a zsidó szervezeteknek módjukban lesz az ilyen földeket megszerezni. A mandatárius hatalom bizonyára meg fogja ezt könnyíteni nekik a mandátum rendelkezéseivel mérten.

Az iskolaügy, a közmunkaügy, közegészségügy, az ipari fejlődés, a jisiv belső szervezete, a zsidók részvétele a véderőben, a héber nyelv államjoga, a helyi közigazgatás, a földspekuláció, a polgárjog és a lelkiismereti szabadság kérdéseiben felsorolt panaszokra az állandó mandátumbizottság jelentése nem haladja túl az általános jóindulatu óhajok kifejezését.

A zsidó kolonizáció kismémmizése

Ami minket az állandó mandátumbizottság jelentéséből kiválóan érdekel és bizonyára lejutóan fog hatni minden cionistára, az a földreform tekintetében fentebb ismertett állásfoglalás. Ez az állásfoglalás nem mond kevesebbet, minthogy megelégedéssel veszi tudomásul az angol kormánynak azt az intézkedését, hogy a zsidó gyermatosítás, vagy kolonizáció céljára nemcsak, hogy nem adta át a parlagon heverő állami földet, hanem ugyanezeket a földeket az arabok között osztja szét, még pedig olyan mértékben, hogy az arabok nem is tudják megművelni a nekik kiosztott nagy földterületeket. És ehhez a ténnyhez jegyzi meg a mandátumbizottság azt, hogy amennyiben az arabok valóban több földhez jutottak, mint amennyit megművelni tudnak, a Cionista Szervezetnek még mindig módjában lesz ezeket a földeket az araboktól megszerezni.

Olyan megállapítás ez, amely feltétlenül gondolkodóba kell hogy ejtse a Cionista Szervezet vezettségét és bizonyosan vagyunk benne, hogy a Szervezet vezetősége úgyis mint a zsidó nép képviselője, úgyis mint Jewish Agency minden törvényes és erkölcsi lehetőségét fel fog használni arra, hogy az angol kormánynak ezt a mandátum szellemével homlokegyenest ellenkező ténnyedést korrigáltaassa.

Magyar könyvért

fordaljon bizalommal Révész Béla 25 éve fennálló könyvkereskedéséhez Marosvásárhely.

Spanyolo az állandó

A kisanant

(Gent, augusztus 26. A Népszövetség bizottságának elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben.)

Bukarest, augusztus 26. A Népszövetség bizottságának elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben. A bizottság elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben. A bizottság elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben.

A lejjavó

Javuló

(Cluj Kozsvér, a tudósítójától.) Néhány országban a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben. A bizottság elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben. A bizottság elnöke és hajlandó arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítését szolgálja a Népszövetségben.

Dr. Borbély István igazgatója:

— A lej várak szerint az idősebb előző igen nagymennyiségű külföldi fizetéseket sikeres külföldi hitelyeknek eredményes és fontot kaptak. Ezeket a tőkét nem tartják maguk zászákat egyet liti használatuk fel. Enniforgalomban vagy kerül eladásra, ami fejére re. Nem tör beföldi javulását.

Hogy a lej javulása még teljesen bizonyos, hogy néhány év múlva megáll. Ez azért is igaz, mert a vállalatok, amelyek el, az eldással üzleteket kötnek a politikai bizottságra gyakoribb k a hárs

Spanyolország a németek javára lemondott az állandó tanácstagság azonnali elnyeréséről

A kisanant előkonferenciát tart Genfben. Már augusztus 30-án kezdődnek a népszövetségi tanácskozások

(Genf, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Vossische Zeitung“ meginterjúvolta a tanulmányi bizottság elnökét, Motta svájci szövetségi tanácsost, aki kijelentette, hogy Spanyolország értesítette a Népszövetséget, hogy a tanácstagság ügyében nem akar nehézségeket okozni és hajlandó arra, hogy a népszövetségi tanácsnak a német állandó tanácstagságon kívüli további kibővítését csak azután tegyék vizsgálat tárgyává, ha Németország már helyet foglal a Népszövetségben.

Bukarest, augusztus 26. A Népszövetség ülésszakával kapcsolatban — mint megbízható helyről értesülünk — a kisanant külügyminiszterei arra való tekintettel, hogy a legutóbbi blédi konferencián nem jutottak végleges megállapodásra, szeptember 3-án, pénteken Genfben ülést tartanak, amelyen megbeszélés történik az egyöntetű eljárást. Mitilincu külügyminiszter augusztus 30-án utazik el Bukarestből és Sammoritaban fog Tiulescuval találkozni. Szeptember 10-án Averson is Genfbe utazik. Amennyiben a Népszövetség olyan határozatot hozna, amely az ülés után újból szükséges tenné a kisanant külügyminisztereknek találkozását, a külügyminiszterek nem a kisanant területén, hanem valamelyik semleges helyen fognak megbeszélésre összejönni.

A „Dimineata“ értesülése szerint befejezett tény, hogy a kisanant Románia jelöltségét támogatja a népszövetségi tanácstagság kérdésében. A konferencia elnöke Banos cseh külügyminiszter lesz.

Program szerint a genfi tanácskozásokat augusztus 30-án a gazdasági bizottság ülése vezeti be, szeptember 1-én pedig azok az államok tartanak konferenciát, amelyek hozzájárultak a hágai nemzetközi bíróság eljárási szabályaihoz. Szeptember 2-től 6-ig tart a népszövetség ülésszaka, melyen Benes tanácsának negyvenedik csehszlovák külügyminiszter, mint a kisanant népszövetségi megbízottja elnököl. A pénzügyi bizottság ugyanekkor tárgyalja le a magyar és az osztrák szanalás, valamint a bolgár kölcsönügyét.

Mr. Teyler, a hitelezők bizalmiférfiainak megbízásából formális jelentést fog tenni Magyarország pénzügyi állapotairól, Bethlen és Bud pénzügyminiszter azonban előre láthatóan ki sem utaznak Genfbe, mivel a népszövetségi kölcsönfőlölegek végleges fölszabadtása csak februárban, vagy márciusban várható és a magyar kormány reméli, hogy a szeptemberi ülésszakban Magyarországot érdeklő fontos kérdések, mint például a numerusz klauszus, aligha kerülnek napirendre.

A lejjavulás közvetlen hatásai a gazdasági életben

Javulás helyett inkább a lej stabilizációjára van szükség

(Cluj Kozsivar, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt a lej az összes külföldi pénzpiacokon javulásnak indult és ma már Zürichben is 250 centimes fölé áll. A román valutának javuló tendenciája a jelek szerint folytatódni fog és bár nem várható egy nagyobbarányu emelkedés, mert ehhez hiányoznak a szükséges gazdasági feltételek, mégis nincs kizárva, hogy a 250-as árfolyamnál a lej nem fog megállapodni, hanem javuló útját tovább fogja folytatni. A lej javulása önkéntelenül felveti azt a kérdést, vajon időszerű-e a román valutának ez a szilárdulása és milyen hatást fog kiváltani az egyes gazdasági érdekeltségeknél.

Ma kérdést intéztünk ezzel kapcsolatban a különböző kereskedelmi és pénzügyi érdekeltségek vezetőihez, akiknek a lej-javulással és ennek várható hatásával kapcsolatban véleményét alább ismertetjük:

A pénzpiacon

Dr. Borbély István, a Banca Marmorosch igazgatója:

— A lej váratlan javulását, véleményem szerint az idézte elő, hogy az utóbbi időben igen nagymennyiségben jött be az országba külföldi fizetőeszköz. Több vállalat és bank sikeres külföldi hiteltörlesztést vitt keresztül, amelyeknek eredményeképpen különösen dollár és fontot kaptak tekintélyes mennyiségben. Ezeket a tőkéket azonban természetesen nem tartják maguknál, hanem esedékes tartozásaikat egyenlítik ki, vagy befektetésekre használják fel. Ennek következtében a devizaforgalomban nagymennyiségű dollár és font kerül eladásra, ami a lej értékében került kifejezésre. Nem történik más, minthogy a lej belföldi javulását a külföld is ezkomplikálja.

Hogy a lej javulása tartós lesz-e, ez ma még teljesen bizonytalan, nincs kizárva azonban, hogy néhány pontot még emelkedni fog, ezáltal megáll. Ennek a feltevésnek a helyességét misem igazolja jobban, min hogy azok a vállalatok, amelyek ma idegen valutát adnak el, az eladászal egyidejűleg termin devizafizetéseket kötnék későbbi fizetési kötelezettségeik biztosítására. A terminfizetéseknél leggyakoribb a három-hat hónapos terminumok

és a prompt deviza árfolyamok fölött havi két százalék felárat is fizetnek. Ha a lejjavulás iránt a bizalom egyöntetű volna, a termidevizákat nem keresnék oly intenzíven, hanem mindenképp volna a fedezéssel az esedékességig.

— A pénzügyintézetek szempontjából a lejjavulásnak csak akkor volna különösebb jelentősége, ha a megjavult lej, mintán már elérte legmagasabb pontját, stabilizálódna. Ez esetben visszaterne a bizalom és ezzel egyidejűleg emelkednének a bankbetétek is, sőt néhány hónap múlva a lejjavulás a kamatok szempontjából is jótékonyan éreztetné hatását. A lejnek egy újabb érték hullámzása ugyanazt a kaotikus helyzetet idézné elő, mint ezelőtt néhány hónappal, amikor a bankbetétek tömegesen vették ki betéteiket a pénzügyintézetekből, mert a lej devalválásától féltek. Tehát nem annyira az emelkedés, mint inkább a stabilizálás volna fontos.

A kereskedelemben

Léb Fivérek, fűszer- és gyarmatáru nagykereskedők:

— A fűszer- és gyarmatáru szakmában még a mainál is erőteljesebb lejjavulás nem éreztetheti egyelőre hatását. A belföldi áruknál a munkabérek és előállításai költségek határozzák meg az árak kialakulását, már pedig ezek a költségek rövidesen aligha fognak csökkenni. Más a helyzet a külföldi cikkekéül, amelyek főleg tözdeárú és mintegy 60-70 százalékát teszik ki a szükségeseknek. Ezeknél az importárúknál a lej javulás határozottan csökkentené az árakat, ezt a lehetőséget azonban a már beharangozott új vasúti tarifaemelés dönti meg. Nemcsak, hogy az árak csökkenésére nem számíthatunk, ellenkezőleg, a vasúti tarifa természetesen meg fogja drágítani a külföldi cikkekét, annál is inkább, mert a tarifaemelés az új átcsoportosítás folytán egyes cikkekénél százszázalékkal is emeli a szállítási költséget. Amit tehát a lejjavulással nyernénk, sokszorosan elvesztjük a vasúti tarifánsz emelése következtében.

A terményszakmában

A Banca Centrala gaboroztatálya:
— A lej javulását abszolút időszertlenülnek tartjuk és talán egyetlen szakmánál sem érezteti olyan hátrányos hatását, mint a terménynél. A gabonakampány még jóformán meg sem kezdődött, de máris megállapíthatjuk, hogy a kampányhoz fűzött remények nem fognak bevalni. A lej emelkedése a végéig csökkenti az exportlehetőségeket, mert ha a külföldi devizákért belföldön kevesebb lejt kapunk a gazdától, mi is csak alacsonyabb áron vásárolhatjuk a terményeket. Az exportőrök vásárlásait teljesen beszüntették és a gazdák még hosszú ideig nem fogják tudni terményeiket értékesíteni. Jellemző, hogy már a nagymalmok sem vásárolnak, mert lisztkészleteiket sem külföldön, sem pedig belföldön nem tudják elhelyezni.

Egy másik hátránya a lejjavulásnak az is, hogy — legalább is egyelőre — súlyosítja a pénzühiányt. A kormány részéről az exportőrök nem kapják meg a remélt támogatást, már pedig pénz nélkül nem vásárolhatnak. A gazdák nem csak, hogy nem adnak el hitelbe gabonát, ellenkezőleg nagy előlegeket kérnek. A lejjavulás, mint látjuk, tehát már is nagyon kedvezőtlenül érezteti hatását és minél jobban emelkedik a belföldi fizetőeszköz értéke, annál rosszabb lesz a terménypiac helyzete.

Ugyanez nagyjában a helyzet a textilszakmánál is, ahol az egyik tekintélyes importőr a következőket mondotta:
— Kétségtelen, hogy egy erőteljes lejjavulás a külfölddel dolgozó textilkereskedelemben igen kedvezően éreztetné hatását, mert a devizatarozásokat csökkentené. Erről a kérdésről azonban véleményem szerint korai volna beszélni, mert hiszen a lej helyzete ma még éppen olyan labilis, mint volt ezelőtt. Lehet, hogy tovább fog emelkedni — aztán ismét esni. A jelenlegi kedvező áralakulását a lejnek nem tudja a kereskedelem kihasználni, mert ehhez nem rendelkezik megfelelő tőkével. Teljesen ki vagyunk szolgáltatva a lej szeszélyes érték hullámzásának és a mai súlyos pénzühiány mellett örülünk, ha az esedékesség napján fedezni tudjuk külföldi tartozásainkat.

Javulás helyett — stabilizálás

A fenti nyilatkozatok is kétségtelenül az összes gazdasági és kereskedelmi rétegeknek azon régi és sokat hangzottatott megállapítását tükröztetik vissza, hogy ezidőszertint nem annyira a lej javulására, mint inkább annak stabilizálására van szükség. Ez természetesen is, mert hiszen a hullámzó lej, akár fölfelé, akár pedig lefelé menő tendenciát mutat, egyforma veszélyeket rejt magában, mert lehetlenné tesz mindentéle termelési és értékesítési kalkulációt úgy külföldi, mint belföldi relációkban.

Egyetlen helyes megoldás volna a lejnek egy véglegesnek látszó, szilárd stabilizálása, erre azonban — bármilyen sajnálatos is — vajmi kevés remény van a jelenlegi gazdasági körülmények között és éppen ezért a lej mostani javulásához is csak mérsékelt reményeket fűzhetünk.

**Fényképészek,
Amateurök!**

Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát

papírosáruházában,

Plata Uniri 29. szám alatt [Laydakukrászda mellett] szerezhetik be.

Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Minden nő

ki bőrének üdeségét és tisztaságát meg akarja őrizni, használjon **dr. Biró-féle**

**Havas! gyopár-krémet,
szappant, pudert, mosdóvizet**

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztított!

A spanyol tüzérség Primo de Rivera eltávolítását követeli

Komoly következményekkel fenyeget a hadsereg és a diktátor konfliktusa

(London, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Spanyolország rendkívül komoly helyzetbe jutott annak következtében, hogy a tüzérség erősen követeli az uralkodótól, hogy bocsássa el Primo de Riverát. A diktátor válaszképpen dekrétumot terjesztett a király elé, amely a tüzérségi hadtestet felosztatja, a toledoi és lublai fegyvergyárakat kivonja a katonai ellenőrzés alól és polgári ellenőrzés alá helyezi. A király, a jelentés szerint, megtagadta a dekrétum aláírását és a minisztertanács ülése után Santanderbe utazott családjával. Primo de Rivera és a tüzérség közötti surlódás igen régi időkre nyúlik vissza és nagyon komoly következményektől tartanak.

Milyen lesz a hétosztályos új középiskola

A latint ismét az első osztályban kezdik tanítani. A történelem-oktatást kibővítik történelemfilozófiával és szociológiával

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi miniszteriumban tegnap ülést tartott a középiskolai reformbizottság, amelyen Petrovici miniszter elnökölt. Petrovici miniszter kifejtette az egységes típusú liceumok elvét. Az új közoktatásügyi törvény 7 osztályos liceumokat ír elő. Ezekben a liceumokban nagy tere lesz a filozófia oktatásának. A latint az első osztálytól kezdve fogják tanítani, a görögöt csak a két felső osztályban. Logikát, matematikát és a természettudományokat a negyedik osztálytól kezdve fogják tanítani. Nagyobb szerepet juttatnak a történelem tanításának, amelyet már az első szociológiával fogják kibővíteni. Nagy súlyt helyeznek az iro-

dalomtörténet tanítására is.

Petrovici közoktatásügyi miniszter egybenként ma a Rapid munkatársai előtt megismertette ismert nyilatkozatát az iskolatörvényalkalmazásáról. A miniszter kijelentette, hogy a magyar delegációnak csak a liberális iskolatörvény szabad alkalmazását ígérte és azt végre is fogja hajtani. Az a meggyőződése, hogy a törvény igazságos végrehajtása nem sérti a nemzeti érdekeket. Törelmet kér román testvéreitől, de türelmet kér a kisebbségektől is.

Azok a tanulók, akik tanulmányaikat felsőbb iskolákban folytatni akarják, az eddigi nyolcadik középiskolai osztály helyett egyéves egyetemi előkészítő tanfolyamot lesznek kötelesek végezni.

Pangalos példás megbüntetésével akarják elérni a görög tábornokokat a diktatúrától

Nehézségeibe ütközik az új görög kormány megalakítása. Konduriotis elnök tábornok-kormány kinevezésével is számol. Pangalosnak a felesége volt a rossz szelleme

(Athén, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikai pártok vezéreinek tanácskozásai eddig eredménytelenek. A koalíciós kormány megalakítására nincs kilátás. Az új kormány összetételét illetően a pártvezérek nem tudtak megegyezni és Konduriotis kijelentette a sajtónak, hogy az új kormány szükség esetén a hadsereg és a haditengerészet tábornokaiból alakul meg. Az új kormány azután kiírja a választásokat.

Athén, augusztus 26. (Rador) A koalíciós kormányt még nem sikerült megalakítani. A tárgyalások folyamán a nép nagy tüntetést rendezett a miniszterelnökségi palota erkélye előtt és követelte az új kormány azonnali megalakulását. Konduriotis elnökletével ma este fontos tanácskozás lesz, amelyen az ellenzék vezérei is részt vesznek. Amennyiben koalíciós kabinet alakítása nem sikerül, úgy hivatalnok-kormány fog alakulni a választások levezetésére.

Az új elnök kiáltványa

Konduriotis tengernagy ma kiáltványban közli, hogy újból átvette a köztársasági elnök jogainak gyakorlását és jogom gyanánt a negyedik hellén nemzetgyűlés által történt köztársasági elnökké való választására hivatkozik. Konduriotis tengernagy tehát érvénytelennek tekinti a régebben bejelentett lemondását, amelyet a győztes katonai forradalom nevében Pangalos tábornok csak ki tőle, miután Konduriotis előbb miniszterelnökké nevezte ki Pangalos tábornokot és hónapokon át szabadkezet adott neki a kormányzásához. Közben ugyan Pangalos népszavazás útján választotta meg magát a görög köztársaság elnökévé, de ennél a népszavazásnál valótan olyan formahibák voltak, amelyekért nyugodt lelkiismerettel lehet kétségbe vonni a népszavazás eredményének érvényességét, hiszen Pangalos tábornok többek között nem engedélyezte az ellenjelöltek fellépését.

Törvényes választások lesznek?

Konduriotis tengernagy és Kondilis tábornok vezetésével ma tovább folyták a tárgyalásokat a koalíciós kormány megalakítására. Athéni politikai körökben délután úgy ítélték meg a helyzetet, hogy a koalíciós kormány megalakulása nem ütközik nehézségekbe és a régi nagy pártok vezérei együtt fogják irányítani az új választásokat. A legegyszerűbb megoldást, a Pangalos által felcsúztatott negyedik hellén nemzetgyűlés tagjainak újabb összehívását nem lehetett választani azért, mert a négy hellén nemzetgyűlés mindegyikén passzívításban maradt a görög pártok egy része és így a negyedik nemzetgyűlés ugyanúgy csonka volt, mint elődei.

Amennyiben a koalíciós kormány valóban együtt marad az új választások megejtéséig,

akkor a görög közvélemény látni fog egy olyan csodát, amelynek bekövetkezésére aigha számított, olyan választásokat, ahol egyforma elvekkel veszik fel a harcot az egyes pártok és ahol valóban szerep fog jutni a választók meggyőződésének. A görög viszonyok ismerői azonban egyelőre kétségbe vonják, vajjon csakugyan sor kerülhet-e ilyen választásokra és vajjon a választások megejtéséig nem fog-e bekövetkezni a görög politikában egy olyan fordulat, amely újból a pártok egy részének visszavonuláshoz és a választások szabályozásához vezet. Tekintettel arra, hogy Pangalos tábornok katonai diktatúrájának bukása egészen váratlanul következett be, egyelőre bajos jóságot felállítani arra nézve, milyen eredményeket hozna a szabad választás az egyes pártoknak. Csak az nagyon valószínű, hogy a diktatúra visszahívására nem fog sor kerülni és Görögország köztársaság marad.

Likvidálják a Pangalos-órát

Egészen frappáns lesz, hogy milyen teljes közömbösséggel vette tudomásul Athén és Görögország Pangalos tábornok bukását. Senki sem állott a lejáró diktátor mellé. A lapok felhasználják a cenzura eltörlését és hátsó cikkeikben tárták fel Pangalos panamáit.

Pangalos bukását Görögország hitelezői is rokonszenvvel fogadták és így a drachma árfolyamának esésétől nem kell félni. És ha Kondilis tábornok az alkotmányos rend visszaállításáért magának foglalta volna le a hatalmat, akkor sem jött volna megmozdulás a görög néprészéről. 1912 óta élt forradalmak és háborúk között a görög nép, mely most már csak rendet akar és nyugalmat. Teljesen apátia mellett még nem játszódtott le forradalom, mint Kondilis tábornok vasárnap hajnali felkelése Pangalos ellen.

Csinosan és olcsón
öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern

gyermekruha salont
ahol hozott anyagokból is készítünk a leg szebb kivitelben angol és francia fiú és leányka ruhákat.

Katz és Mendel
Főter 10.

Tegyen egy próbarendelést.

Pangalos tábornok számkivetése egy távoli görög szigetre, alighanem a legelőszérűbb felismerés a Pangalos-kérdésnek, noha ellenfelei közül is voltak néhányan, akik beátrétek volna azzal, ha a híres görög emigránsok sorát követve, Pangalos letelepszik valamely párisi ház teraszára és ott magyarázza Párisba vetődött román, vagy portugál újságíróknak, milyen hasznára vált volna Görögországnak, ha a katonai diktatúra továbbra is fennmarad.

A diktátor rossz szelleme

Általában Pangalos tábornok feleségében látják a volt diktátor rossz szellemét és azt hiszik, hogy csak a felesége rábeszélésének engedve, ragadta kezébe a hatalmat Görögország fölött. Epen úgy a feleségére vezetik vissza a népszerűtlen letartóztatásokat és a fölösleges rendszabályokat.

Pangalos tábornok megbüntetését azért követelik, mert a görög hadseregben sok az ambiciózus tábornok és a görög flottában sok az ambiciózus tengernagy. Ha most Pangalos tábornok simán megussza az ötnagyvezetendős diktatúrát, akkor ez mindenesetre fokozza majd az ambiciózus tábornokok és tengernagyok hajlandóságát Pangalos példájának követésére.

Ágyuzó hallik a bolgár határon is

Szófia, augusztus 26. Kedden Szaloniki irányából a határról ágyulövöldözést hallottak, amely este félnyolc óráig tartott. Szófiába érkezett jelentések szerint a dedeagacs-szalonikii vonalon két nap óta teljesen szünetel a vasúti forgalom. Közlebbi hírek a görögországi eseményekről nem érkeztek. Mindenesetre nagyon feltűnő, hogy valamennyi görög határtiszt elhagyta állomáshelyét. Szalonikii ágyuzásán kívül tegnap délután négy órakor ágyudörgést hallottak Szeres és Brama környékéről is, amely este hét óráig tartott és zárótűz jellegével bírt. Azt hiszik, hogy a flotta Szaloniki környékén fejtett ki működést.

Párisban néhány esti lap azon hírekkel szemben, hogy Szalonikiben ellenforradalom tört ki és Pangalos, valamint Kondilis hívei harcban állnak egymással, a párisi görög követség nyilatkozatát közli, aki semmit sem tud a szalonikii ellenforradalomról. De Szófián keresztül érkező jelentések fentartják a Szaloniki irányából hallatszó ágyuzás híreit.

Belgrád, augusztus 26. Piastires tábornok, az előző görög forradalom volt vezére, aki eddig a jugoszláviai Bitontsban tartózkodott, tegnap éjjel visszautazott Görögországha.

Függetlenségi mozgalom indult meg Ukrajnában. Berlinből jelentik: Rigai hírek szerint Ukrajnában erős szeparatista mozgalom indult meg. Az ukrán kommunisták fel akarják használni a moszkvai zavaros helyzetet Ukrajna függetlenségének kivívására.

A legfelsőbb közegészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

50-60%-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél. Kapható minden gyógy- és fászerüzletben, üvegenként **30 leiert**. Vevérlépviselet

Bognár és Szántó
Erd. Ker. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70.

A la

Szeptember

(Cluj-Kolozsivárhelyi.) Szeged kongresszusára temesvári, szatmari, marosvásárhelyi szövetségek. Ezen a háztulajdonosi társaság fogja a háztulajdonosi kongresszus. A kongresszus nagytermében szombaton este lesz és vasárnap kongresszus. A repülnek: A kolozsvári egyetemen közgyűlések, viselőinek ügye. Az érdemle pontok szerepe a) A rekvizitumok azonnali beszerzése b) A beszerzési...

Vissza

A francia

(Páris, augusztus 26.) A francia kormányt akar vetni franciáknak a francia kormányt kívánják nap hozza a francia kormányt meg... elhelyezése ér... terelnek hang... ságát. Legalka... cióra Weigand...

Londoni... alkozna a... News" vezér... bek között e... "Jóllehet... hogy Sziriába...

A VII

Mint írtam... Szövetség köz... fogja kitűzni... gátusválasztás... séges ételre, m... működő kül... letával folyta... csoportok vez... meghatározand... évi sákelgyűjt... összeget legk... közvetlenül a... Marmorosch, s... sékelszámokra... Szövetség álta... alapján azok... eredményét r... onnélfogva a... résztvesznek. eddig elszámol... Nagyenyed... Retteg 30, S... Arad 431, G... Borosjenő 26... Eled 31, Ar... 270, Boross... Szászváros 68... Zilah 70, Or... Biharlonka 7... ujjvár 78, Sz... 60, Szilágycs... 149, Braes... Nagyszentmik...

A lakbérleti törvény azonnali eltörlését követelik a háztulajdonosok

Szeptember 11-én ül össze Kolozsváron a háztulajdonosok országos konferenciája. Külföldi tőke bevonásával építkezési hitelintézet létesítését fogják indítványozni a kongresszuson

(Cluj-Kolozsvár, aug. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szeptember 11-én és 12-én Kolozsváron kongresszusra ülnek össze a bukaresti, aradi, brassói, temesvári, szatmári, nagyvárad, kiseneyi, csernovitzi, marosvásárhelyi, szebeni és tordai háztulajdonos-szövetségek. Ez a kongresszus fogja megvetni alapját a háztulajdonosok országos szövetségének és határozni fog mindazokian a kérdésekben, amelyek a háztulajdonostársadalmat érdeklik.

A kongresszust a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében fogják megtartani. Szeptember 11-én szombaton este 9 órakor intim ismerkedési estély lesz és vasárnap reggel kezdődik meg a hivatalos kongresszus. A napirenden a következő pontok szerepelnek: A kongresszusi iroda megalakítása. A kolozsvári egyesület elnökönek, dr. Joan Cosma kijelölésének, üdvözlő beszéde. A hatóságok képviselőinek üdvözlései.

Az érdelemes tárgyalások során a következő pontok szerepelnek:

- a) A rekvirálásoknak a csatolt területeken való azonnali megszüntetése. (Referens: dr. Aurel Blaga).
- b) A béspiteltek kisajátítására irányuló

intézkedések azonnali felfüggesztése. (Referens: dr. Kiss Géza).

c) A községi házadók azonnali revíziója és olyan mértékben való megállapítása, amely reális arányban áll a háztulajdonosok teherbíró képességével és a községek tényleges szükségletével. (Referens: Maksey Áron mérnök.)

d) A telekkönyvek tökéletes rendbehozása, még akkor is, ha az anyagi eszközöket a háztulajdonosoknak kell erre a célra előteremteni. (Referens: dr. Bartha Ignác).

e) A Marzescu-féle lakbérleti törvény azonnali eltörlése és a lakáskereskedelem teljes szabaddátétele. (Referens: dr. Metes Péter).

f) A Kereskedelmi és Iparkamarák mintájára háztulajdonosi kamarák szervezése és a kamarákon belül egy nagy bank felállítása, amely külföldi tőke segítségével építkezési kölcsönöket folyósítson.

A fix programpontra kívül a tárgysorozatban különböző indítványok is szerepelnek, amelyek megvitatásra kerülnek majd a kongresszuson.

Visszahívják Jouvenel kormányzót Szíriából

A francia kormány Jouvenelt okozza az évekig tartó zavargásokért. Mohamedán és keresztény arabok újabb összeütközése Transjordániában

(Páris, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány — úgy látszik — véget akar vetni a szíriai zavaroknak és ebben a franciáknak átadott mandátárius országban rendet kívánunk teremteni. A minisztertanács tegnap hosszú foglalkozott a szíriai helyzettel és arra a meggyőződésre jutott, hogy az eddigi rezsimet meg kell változtatni és pedig a kormányzóknak, Jouvenel e fontos pozícióról való elhelyezése után is. Különösen Poincaré miniszterelnök hangsúlyozta a rendszerváltozás szükségét. Legalkalmasabbnak a kormányzói pozícióra Weigand tábornokot tartja.

Londoni politikai körökben is élénken foglalkoznak a szíriai eseményekkel. A „Daily News” vezércikkében támadja Jouvenelt és többek között ezeket írja:

„Jóllehet Jouvenel merészen hangoztatja, hogy Szíriában megfelel a rábízott feladatnak,

mégis kétségtelen, hogy a francia kormányzó Szíria lakossága számára intézésében elkövette mindazokat a katonai és politikai hibákat, amelyek alig lehet jóvátenni. Franciaország az engedhetetlenül gyűlölet szellemében időszerű és szíriai népből. Nagy területet tett nyomor és bozozat tanyájává. Kétségtelen, hogy Franciaországot a Népszövetség szigorúan felelősségre vonja azért, mert hosszú idők során, egymásra halmozta a bűnös békéltöréseket mint mint mandátárius nagyhatalom.”

Transjordániában a mohamedán és a keresztény arabok között újabb zavargások törték ki. A mohamedánok felkoncolták a keresztényeket és falvaikat felégették. A jeruzsálemi kormány Transjordániában kihirdette az ostromállapotot és rendőrséget és katonaságot összpontosított azokra a helyekre, ahol zavargások történtek.

A VII. országos cionista konferencia delegátusválasztásai

Mint értesülünk, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája szeptember első napjaira fogja kitűzni a hetedik országos konferencia delegátusválasztásait. A választásokat, tekintettel az egységes sémákra, a helyi csoportok területén esetleg működő különböző pártok megegyezéses közös listával folytatják le. A választásokban csak azok a csoportok vesznek részt a kiintézmény által meghatározandó kulcs szerint, amelyek az 5686. évi sémagyűjtésben részt vettek és a begyűjtött összeget legkésőbb szeptember hó elsejéig, vagy közvetlenül a központi irodába, vagy a Banca Marmorosch, Blank & Comp, cluj-i fiókjánál vezetett sémakészletre befizetik. Alábbiakban felsoroljuk a Szövetség által rendelkezésünkre bocsájtott adatok alapján azokat a csoportokat, amelyek a sémakészlet eredményét részben, vagy egészben elszámolták és ennél fogva a konferenciái delegátusok választásában részt vesznek. A helységek mellett feltüntetjük az eddig elszámolt sémák számát:

- Nagyenyed 59, Bethlen 65, Maramarosziget 150, Rettég 30, Szamosújvár 50, Dáva 100, Dés 278, Arad 431, Gyergyószentmiklós 123, Csíkszereda 63, Borosjenő 26, Dicsőszentmárton 133, Barót 18, Élesd 31, Aranyosgyéres 9, Temesvár 450, Lugos 270, Borosbényes 10, Resica 150, Hátszeg 218, Szászváros 68, Nagysomkut 34, Nagykároly 70, Zilah 70, Orsova 46, Magyarláp 36, Zsibó 76, Biharlonka 7, Kapnikbánya 6, Lippa 73, Marosújvár 78, Szurdok 11, Székelyhid 21, Nagyszalonta 60, Sallágyos 42, Patrosény 175, Szászrégen 149, Brassó 395, Segesvár 33, Kolozsvár 700, Nagyszentmiklós 25, Mezőtelek 71, Erdőszent

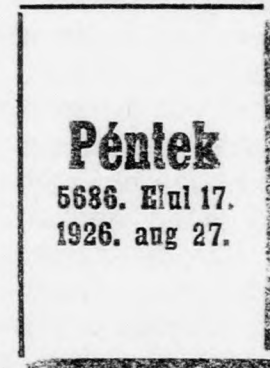
- györgy 23, Kolozs 5, Katona 7, Tasnád 60, Torda 33, Hidalmás 10, Fogaras 50, Backsmadaras 10, Kádavárhely 20, Nagyvárad 456, Alsószopor 10, Sepsiszentgyörgy 33, Örkös 9, Ráv 16, Bihar 19, Galócás 14, Gyergyóvárhely 6, Északácsi 6, Sárközujlak 13, Maroshevíz 51, Naszód 40, Medgyes 20, Tóvis 26, Gurahonc 26, Nagyszelyk 3, Gyimesbük 40, Gyálár 2, Kissármás 6, Báltor 4, Doboka 2, Brád 30, Buziás 15, Erzsébetváros 20, Palotsilva 10, Csákiórbó 2, Gyergyóbékás 15, Tölgyes 27, Mezőzáh 15, Náprád 9, Gyulafahérvár 197, Hosszasz 5, Kisjenő 48, Mezőszentmihály 6, Marosludas 17, Havasmező 15, Nagyiklód 5, Nyáradaszereda 30, Alsóvíst 10, Mezőorményes 10, Szalárd 30, Gyergyósalamés 10, Leardina 31, Soborsin 6, Erdőszáda 14, Felsőszopor 5, Oláhvíz 17, Mezőbánya 2, Ujbánya 10, Szilágybogdánd 6, Mezőbaj 2, Bzovics 12, Kráznaháza 1, Farkasasó 20, Harasztos 2, Héjjasfalva 3, Nagynyires 7, Szapunca 5, Hadadnásd 1, Ispánmező 4, Uzon 3, Alsóvalkó 9, Zalatna 1, Zálha 2, Magyarpécska 24, Sófalva 8. Eddig tehát összesen befolyt 6661 sémák.

Ez a szám természetesen csak az eddig befolyt sémákat foglalja magában, mert a legtöbb város még csak igen kis részben ejtette meg a központtal a sémák elszámolását és számos helyen a sémakészítés még nem nyert befejezést. A Szövetség központi irodája felhívja a csoportokat, hogy a még szükségesnek mutatkozó pótsémakészítést, amelyet a Cionista Világszervezet legutóbbi A. C. gyűlésre is elrendelt, haladéktalanul kezdjék meg és a végleges sémakészítést mielőbb ejtésk meg a központi irodával.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naplár

— Ferdinánd király találkozására Károly extrónörökösével. Párisból jelentik: Ferdinánd király tegnap Versaillesban volt, ahol együtt ebédelt Joffre marsallal és Varescu Hslena irónövel, Románia népszövetségi delegátusával. A „Cavantul” ma esti száma arról ad hírt, hogy Párisban a király találkozott Károly volt trónörökösével. A találkozás, amely Jean Christovelon lakásán történt meg, a legbensőségesebben folyt le. A találkozó után bizonyosra lehet venni, hogy a családi összeköttetés a királyi pár és a volt trónörökös között újból helyreállott.

— Manolescu államtitkár Kolozsvárra jön. Bukarestből jelentik: Manolescu pénzügyi államtitkár szeptember 12-én Kolozsvárra érkezik. Az UGIR kolozsvári titkja nagy előkészületeket tesz fogadtatására. Az államtitkár, mint ismeretes, nemrégiben Nagyváradon járt, ahol az ipari és pénzügyi helyzetet tanulmányozta és akkor ígéretet tett, hogy rövidesen Kolozsvárra is ellátogat, hogy a helyszínen tanulmányozza az itteni ipar speciális kivenésait.

— Kicsérék Arad, Temesvár és Kolozsvár pénzügyigazgatóit. Bukarestből jelentik: Lepdatu pénzügyminiszter erdélyi körutja után úgy határozott, hogy Arad, Temesvár és Kolozsvár pénzügyigazgatóit kicséréli. A pénzügyminiszter elhatározása erdélyi inspekciós körútjának egyik következménye és éppen ezért általános feltűnést kelt a hír és messzemenő kombinációkat fűznek a miniszter elhatározásához.

— Telefont rendeznek be a német vasutakon és repülőgépeken. Berlinből jelentik: A birodalmi postaigazgatóság megegyezést létesített a vasatigazgatósággal és a Hansa-repülőgéptársasággal, amelynek értelmében a postaigazgatóság a vonatokon és a repülőgépeken telefont szerel fel, úgy, hogy az utasok utazás közben beszélhetnek lakásukkal vagy bármelyik telefonelőfizetővel. A berlin—hamburgi vonalon a készülékeket már fel is szerelték és most rendezik be a telefont a berlin—müncheni és a hamburg—magdeburgi vonatokon. A vasúti telefontok fel fogják venni a sajtó- és a börzejelentéseket is, amelyeket sokszorosítottá adnak majd tovább az utasoknak.

— Készül az új sajtótörvény. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter 1175. számú körrendeletében felhívja a polgármestereket, hogy haladéktalanul terjesszék be jelentésüket arról, hogy városuk területén hány lap jelenik meg, milyen példányszámban, mennyi előfizetővel és milyen engedély alapján. A miniszter körrendeletében hangsúlyozza, hogy az ország nyugalmát csak komoly sajtótörvény biztosíthatja és ennek a sajtótörvénynek előkészítésére van szükség ezekre az adatokra.

— Külföldi panaszok a román postá ellen. A postavezérigazgatósághoz az utóbbi időben külföldi postahivatalok részéről számtalan panasz érkezett, hogy a postacsomagok átvételét jelző avizó csak nagy késéssel, vagy egyáltalán nem jut el a feladókhöz. Tekintettel azokra károokra, amelyek ily módon a csomag feladót érik, a PTT vezérigazgatósága körrendeletet intézett a postához, hogy a vévényekre a legnagyobb gondot fordítsák. Gondoskodjanak róla, hogy a címzett közvetlenül a csomag átvétele után írja alá, aláírás után pedig azonnal továbbítsák az illetékes postahivatalokhoz.

augusztus 27
 plcsón
 kát, mert cé-
 modern
 salont
 szítünk a leg-
 rancia fiu és
 endel
 Tegyén egy próbarendelést.
 retése egy távöl-
 goélszerűbb fel-
 , noha ellenfelei
 k beárték volna
 usok sorát kö-
 mely párisi kává-
 za Párisba vető-
 áróknak, milyen
 ágnak, ha a ka-
 marad.
 rossz szelleme
 ok feleségében
 szellemét és azt
 beszélésének en-
 at Görögország
 vezetik vissza a
 és a főlöleges
 tetését azért kö-
 ben sok az am-
 lottában sok az
 most Pangalos
 negyedestendő
 tre fokozza majd
 tengerernagyok
 nak követésére.
 olgár határon is
 en Szaloniki irá-
 özést hallottak,
 tt. Szófiába ér-
 agacs—szaloniki
 zünetel a vasúti
 örögországi ese-
 enesetre nagyon
 g határtiszt el-
 ikii ágyúzáson
 kor ágyudörgést
 környékéről is,
 zárótűz jellegé-
 lotta Szaloniki
 azon hírekkel
 ellenforradalom
 Kondilis hívei
 párisi görög kö-
 semmit sem tud
 De Szófián ke-
 tják a Szaloniki
 st.
 etires tábornok,
 vezére, aki ed-
 artózkodott, teg-
 szágba.
 om indult meg
 Rigai hírek ase-
 mozgalom indult
 karják használni
 rajna független-
 tanács által
 erüviz
 hasonló hatásu
 y- és fűszertü-
 Vésérképviselőt
 zántó
 Ferdinand 70.

— **Megjelent a „Noár“ legújabb száma.** Az Uj Kelet ifjúsági havi folyóiratának, a „Noár“-nak legújabb száma most jelent meg változatos tartalommal. A vezércikkben Kaszner Rezső emlékezik meg érdekesen és tanulmányosan a hetvenéves Achad Haasról. Az Akciónakomité londoni ügygyűléséhez Jámbor Ferenc fűz okos reflexiókat. Megemlékezik a lap a zsidóság nagy halottjáról, Israel Zangwillról, akinek arcképét is közli. A sómérek táborozásáról Löbl Lajos számol be pötikus riportban. Öhlbaum Etos az ötvenéves Csernicbovszky működését ismerteti, Hevesi Ferenc, Halmégyi Mária és Kroó Lajos pedig szép verseikkel gazdagítják a lap tartalmát. Péterffy Endre meghatott szavakkal vesz búcsút az erdélyi cionista mozgalom halottjától, Sonderling Egontól. Végül ebben a számban köszön el az olvasóktól Rosenfeld Sándor, a „Noár“ eddigi szerkesztője, akinek munkásságához a lap kifejezésének és megszilárdulásának érdeme fűződik. A névszámot Kaszner Ernőnek a Lugosi Hitchabrut-kartell-papról közölt beszámolója és apróbb mozgalmi közlemények, valamint Benor Kálmér érdekes palesztinai kompozíciói egészítik ki. A „Noár“-nak ezt a számát már az új szerkesztő, Kaszner Rezső állította össze a hivatásos újságíró elevevességével és sokoldalúságával.

* **Értesítés. Clujj aut. orth. izr. középiskolák.** A clujj aut. orth. izr. középiskolákba (8 oszt. fiú és 4 oszt. leány) a beiratkozás szept. 1—8 között lesz. Felhívjuk volt alsóosztályosainkat, hogy helyeik biztosítása végett a beiratkozás első napjaiban jelentkezzenek, mert a helyeket a jelentkezés sorrendjében fogjuk fenntartani. Igazgatóság.

— **Huszonhét fizetési osztályba sorozták a köztisztviselőket.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban Manoilescu elnök letével tölést tartott az a bizottság, amely a tisztviselők részére kiutalt fizetésemelést elosztja. A bizottság elhatározta, hogy a tisztviselőket, a katonatiszti státus mintájára rangfokozatokba osztja. Csakhogy míg a katonatisztek részére 14 rangfokozat van, a tisztviselők részére 27 rangfokozatot állítanak fel. Az első rangfokozatba tartoznak a miniszterelnökök, a második rangfokozatba a miniszterek.

— **A görög forradalom jelentősége teljesen eltörpül a Haggibbor és a Sómérek torna és néptáncnapja mellett.** A tornaünnepély vasárnap, augusztus 29 én délután 4 órai kezdettel lesz megtartva a református kollégium ószes helyiségeiben. A sportprogramon kívül számtalan attrakcióval szándékozik a rendezőség a közönséget meglepni: szarzhallászat, kacagó verseny, amerikai házasság, világposta, szerpentinsata, karikadobás, jéslás és még számtalan friss ötlet fogja a közönség szórakozását szolgálja. A gyermek-táncdélután után névös műsor lesz, amelyet reggelig tartó tánc követ szépségversenyrel és tánchajnoksággal egybekötve. A kitünőnek ígérkező tornaünnepély iránt máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek elővételben az Optica cégnél (Strada Universitatii 1.) kaphatók.

— **Házasság.** Rubin Eta Cluj és Moisescu Dinu Bucuresti ezuton hívják meg rokonaikat, ismerőseiket és jóbarátait f. év szeptember hó 1-én d. u. 5 órakor Clujon Cal. Reg. Ferd. 37. szám alatt tartandó esküvőjükre.

* **Értesítés. Clujj aut. orth. izr. hitközség középiskolái.** Értesítjük az érdekelt tanulókat, hogy iskoláinkban (8 oszt. fiú és 4 oszt. leány) a pótvizsgálatok szept. 13 án d. e. 8 órakor kezdődnek. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál az igazgatóság naponként d. e. 10—12-ig. Igazgatóság.

— **Háromszázéves ezüst tóratartó Pozsony város történelmi kiállításán.** Pozsonyból jelentik: Ezen a héten nyit meg Pozsony városának történelmi kiállítása. A kiállított tárgyak közül műtörténeti szempontból legértékesebb egy emberfej nagyságu, cizellált ezüsből való 300 éves tóratartó, amelyet a hitközség bocsátott rendelkezésre. Érdekes, hogy a kiállítás rendezőinek 320 ezer cseh koronáról szóló reverzálist kellett aláírniok arra az esetre, ha az értékes relikvia elveszne a kiállítás tartama alatt.

* **A bacharachí rabbi.** Heine világhírt zsidó regénye most jelent meg magyar nyelven. Ara: 75—lej. Ezzel egyidejűleg jelent meg: Dániel könyvének magyar fordítása (40 lej). Fürth Margit, Gyuri gróf, (mesék és történetek zsidó gyermekek számára (75 lej). Kiss József, Jokli (40 lej). Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Párisban a Stinnes-csoportot azzal vádolják, hogy előkészíti Vilmos császár visszatérését

Mackensen tábornok doorní látogatása is állítólag ezzel van összefüggésben

(Amsterdam, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mackensen tábornok tegnap Doornba érkezett Vilmos német excsászár látogatására. Az utóbbi időben egyre sürűbben keresték fel száműzetésében a német birodalom egykori uralkodóját, aki csak nemrég jelentette ki egy külföldi lapnak adott nyilatkozatában, hogy Németországban, sőt Európában nem fog helyreállani a rend mindaddig, amíg ő vissza nem kerül a császári trónra.

Párisi körökben a volt császárnak ezt a nyilatkozatát, a császári zászló használatának engedélyezését Németországban, valamint Mackensen tábornok és a többi német monarchisták doorní látogatásait azzal magyarázzák, hogy Berlinben az excsászárnak Németországba való visszatérését készítik elő. A monarchia restaurálására irányuló akció élén, a francia hírek szerint, a Stinnes csoport áll.

— **Titokzatos halálos betegség lépett fel Nagyszombat környékén.** Pozsonyból jelentik: Nádasszomolány községben, amely Nagyszombathoz közel fekszik, a legutóbbi napok folyamán titokzatos betegség ütötte fel a fejét, amely ellen eddig még hiába küzdenek az orvosok. A községben az elmúlt hét folyamán számos ember kapott kiütéseket, amelyek először egészen ártatlan természetűeknek látszóttak. Később a kiütések gennyesedni kezdtek és az áldozat egész testét elborították. A szerencsétlen emberek, akik a különös betegséget megkapták, házilag akarták a bajt kigyógyítani, amivel kettős könnyelműséget követtek el, mert részben saját maguk állapotát súlyosbították, részben pedig hozzájárultak ahhoz, hogy a különös kórság Szomolány vidékére is elterjedt. Alig öt napon belül három ember pusztult el a titokzatos kiütések következtében. A községben jelenleg öt kisgyermek kapta meg a betegséget, amely eddig csak a felnőttek körében pusztított. A gyermekek egész testét kiütések borítják és a betegség nagyon fájdalmas is. A különös kórság okára vonatkozóan még nem sikerült semmi pozitívumot megállapítani. Tény az, hogy a községben van egy meglehetősen romlottvízű tó és nincsen kizárva, hogy ez a rossz ivóvíz terjeszti a bajt. Az is lehetséges azonban, hogy a legyek, amelyek ezen a vidéken úgy elszaporodtak, mint soha azelőtt, okozói a több esetben halállal végződő fertőzésnek. A hatóság széleskörű intézkedéseket léptetett életbe a különös betegség terjedésének megakadályozására, a nagyszombati orvosok pedig a fertőzés természetének tudományos megállapításán fáradoznak.

— **Verekedéssel végződött Radics legutóbbi népgyűlése.** Belgrádból jelentik: Radics István horvát parasztvezér tegnap népgyűlést hívott össze Tuzla városában, amelynek alkalmával újabb kirohanást intézett egykori fegyvertársa, Nikics bányaügyi miniszter ellen. Kijelentette, hogy Nikics bukása befejezett tény és helyébe dr. Sibenik agrárminiszter kerül, akinek a tárcáját Radics Pavle fogja átvenni. E kijelentések miatt összetűzés támadt Nikics hívei és a Radics-pártiak között, amely véres verekedéssé fajult. Egy ember súlyosan megsebesült.

— **Gömbös a „Szózat“-ról tárgyal Bethlennek.** Budapestből jelentik: A magyar politikai világ szenzációként fogadta azt a hírt, hogy Gömbös Gyula vasárnap reggel Bethlen gróf meghívására Lukára utazott, ahol a miniszterelnök nyaral. Politikai körökben úgy tudják, hogy a miniszterelnök sajtóügyekben kéréste magához Gömbös Gyulát, aki hír szerint a „Szózat“ feltámasztása ügyében jár Lukán. A miniszterelnök hajlandó a Szózatot szanálni, de a lapnak új irányt akar szabni Gömbös Gyula Inkén véglegesen megállapodik a miniszterelnökkel a lap új irányát illetőleg és a Szózat már a legközelebbi időben megjelenik.

Concurenta
Brassó és vidéke leg-
előkelőbb közönségének **uriszabósága**
első helyen vezet úgy kivételben,
mint szabásban
Tehénpiac 4. Brassó. A fürdővel szemben.
Szövetraktár
Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

SPORT

Késnek az őszi bajnoki kampány előkészületei

Még a sorsolásokat sem ejtette meg a futballszakosztály

(Clujj Kolozsvár, augusztus 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák fővárosban már szombaton megkezdődtek az 1926—27 évi új bajnoki szezon mérkőzései, — de Erdélynek ugyszólván minden városában is lázas tempóval folytak az előkészületek az új bajnoki szezon kapunyitására. A sorsolásokat már mindentűt megajtták, a csapatokat osztályozták és szeptember első napján mindentűt újra benépesül a zöld gyep. Kolozsvár egyesületeit és sportközvéleményét azonban komoly aggodalommal tölti el az a szomorú tény, hogy a kolozsvári sportkörök augusztus 27 én még a gyors lépésekkel közelgő új szezon sorsolásait sem készítették el és beavatottak és lakusok előtt még egyaránt titok, hogy mely csapatok fognak tulajdonképen ez évben a Kolozsvár-kerületi bajnoki címért küzdeni.

Amint ismeretes, a Comitetul Regional legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy a kolozsvár kerületi elsőosztályú bajnokságban az elmúlt kampány első hét helyezettjét: Victoria, Haggibbor, Universitatea, KAC, CFR, Husos, KKASE fogja szerepeltetni, valamint azt az együttes, amely a kieső RMS, Academia, Vasasok, a marosvásárhelyi Subcomitetul és a Kolozsvár környéki egyletek közötti hőmérkőzésből győztesen fog kikerülni. Ez a hőmérkőzés azonban mindmáig kélik, mert a futballszövetség még nem írta ki a bajnokságokat és így a résztvenni akarók ugyszólván még be sem nevezhettek. Ez a terv a bajnoki beosztás problémájának ilymódon való megoldása azonban előreláthatólag fiaskót fog vallani, mert a marosvásárhelyi Subcomitetul, valamint Szamosújvár, Dés, Torda, Nagyenyed, Baszterce egyletei közül csak a Maros SC. közreműködésére számíthat a futballszövetség. Eképen illuzóziussá válik a tervezett II. osztály felállítás is és az ennek következtében hazátlanná vált egyesületek elhelyezése újabb gondokat és főleg újabb komplikációkat jelent.

A bajnokság tulzusuftaltsága miatt a kérdés további elodázása Kolozsvár egyetemes sportéletének felbecsülhetetlen károkat jelentene.

— **Haggibbor—Victoria.** A vasárnap délutáni futballatrakcióit kétségkívül a Haggibbor és Victoria találkozása képezi. Mindkét csapat megerősített összeállításban veszi fel a küzdelmet. A Haggibbor támadócsara Fahn közreműködésével kompletté válik, míg a fedazetsorban valószínűleg ismét fog szerepelni a reaktívált Király. A Victoria az egyetemi csapat Kolozsváron vakációzó játékosaival egészíti ki sorait. A két együttes találkozása annál is nagyobb érdekességgel bír, mert a körülmények szerényes összejártszása következtében már több, mint egy éve a bajnokságot került ki győztesként a két rivális mérkőzéseiből s így ez a meocs revans-jelleggel bír.

* **Palesztinába készül?** Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baedeckert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ara vészonkötésben, 200 lej.

Kedvező

Az (Budapest, a dósítójától.) A a tarifaszervezés azert megizakadt haladott stádium ég szerint, ha a még a tarifaszervez rem ik alapját e Kormánykörök méoy megvan ar végleges tarifaszervezés. Ebből ez all Béla doktort, az dászt, aki a fol tárgyalások általa tei foglalta össze figyelemre tartha felozgása a hivat foglaltja.

— **A magyar-egyipar titokban állítólagos állásfoglalása** kedvezőre fordult a oroszlovát ködéséggel regszkehez, addig most e megatartást tanu készségét azzal ho is mindent elköve tekbe menő tárgya Magyar szempont ban örvendtes, az reskedelme politik hogy valamennyi és a legintenzivek akar élni.

— **Általában** legügögösebben bar összejönni, amelye ség esetén azonban maguk panaszait é

— **Huszdinár galomba Jugosz** uk: Parisból a n erarypéaszállitómá A Franciországba ros egységben kész millió darab husz pánzegyérgek meg

— **Az új vasu gitja meg a hise zást.** Bukarestből ezeptember 15 én Az új tarifa ponto évinek. A számlj vonatoknál 100 kil 50 kilométeres zón a kisebb távolságo söt ötszöröse lesz

— **Haldoklik** gából jelentik: A a nyári hónapokb hónapokkal szembe tekintélyes francia A frank hanyatlása kezmenyekkel járt ciorország egyik porcellánnak, azon kezében majdnem

Kolozsvár
Clujj, Piata Uniri vár és Marosvásá varhelymegyei T rékpénztár Rt. N külföldi átutal

KÖZGAZDASÁG

Kedvezőre fordultak a csehszlovák-magyar kereskedelmi tárgyalások

Az utódállamoknak gazdasági szövetségbe kell tömörülniök

(Budapest, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A S Órai Újság értesülése szerint a tarifaszervezők ügyében folytatott és két-szer megismételt magyar-cseh tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak. Minden valószínűség szerint, ha augusztus 31-ig nem is sikerül még a tarifaszervezőket megkötöni, de meg-eremik alapját egy hosszabb provizóriumnak. Kormánykörök véleménye szerint minden remény megvan arra, hogy a két ország között végleges tarifaszerveződés jöjjön létre.

Ebből az alkalomból felkerestük Vadnay Béla doktort, az ismert kiváló magyar közgazdászt, aki a folyamatban levő kereskedelmi tárgyalások általános tanulságait a következőkben foglalta össze. Nyilatkozata annál nagyobb figyelemre tarthat számot, mivel informatorikus feltevése a hivatalos álláspontot is magában foglalja.

Magyarország álláspontja

— A magyar-cseh szlovák tárgyalások a cseh repülőgépek történetét, de igen határozott állásponttal a következtetésben egészen váratlanul kedvezőre fordultak. Amíg a múlt héten még a csehszlovák kormány valószínűleg a minimális vámtételekhez, addig most engedékeny, mondhatni kedves megatartást tanúsít és a magyarok tárgyalási készségét szívesen hororálja, hogy a maga részéről is mindent elkövet, hogy a most már részletekbe menő tárgyalások eredményre vezessenek. Magyar szempontból az egész ügy csak annyiban érdemteljes, amennyiben Magyarország kereskedelmi politikailag azt az álláspontot vallja, hogy valamennyi szomszédállammal barátságban és a legintenzívebb kereskedelmi kapcsolatban állni éljen.

Gazdasági megértésre van szükség

— Általában Közép-Európa államszínén a legújabbkorban barátságos megbeszélésre kellene összejönni, amelyen kellő diplomáciával, szükség esetén azonban mégis őszintén feltárnák a maguk panaszait és arra törekednének, hogy az

¶ Huszadnáró aranyak kerülnek forgalomba Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Parisból a napokban elindították az első aranypénzszállítmányt az SHS állam részére. A Franciaországban készült aranyak huszadnárós egységben készültek. Az első rendelés egymillió darab huszadnárós aranyra szól. Az új pénzegység megérkezését a hét végére várják.

¶ Az új vasúti tarifa ötszörösen drágítja meg a kisebb utvonatokon való utazást. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, szeptember 15-én életbe lép az új vasúti tarifa. Az új tarifa pontosan 36-szorosa lesz az 1916. évről. A személytarifa személy és gyorsvonatoknál 100 kilométeres expresszvonatoknál 50 kilométeres zónákat állapít meg, úgy, hogy a kisebb távolságok menetidje háromszorosa, az ötszöröse lesz az eddiginek.

¶ Haldoklik a cseh porcellánipar. Prágából jelentik: A csehszlovák porcellán exportja a nyári hónapokban erősen visszaesett a téli hónapokkal szemben. Ezt a hanyatlást nagyon tekintélyes francia és német verseny okozza. A frank hanyatlása nagyon kedvezőtlen következményekkel járt Csehszlovákia iparára. Franciaország egyik legjobb piaca a csehszlovák porcellánipar, azonban a frankhanyatlás következtében majdnem teljesen megakadt a cseh

egymás gondjait megértéssel és jóindulattal eloszlassák. Végre esztendő tapasztalatai mindenképp meggyőzhetnek arról, hogy úgy, ahogy ma az ügyek mennek, semmiképpen sincsen remény arra, hogy az ugynevezett utódállamok a maguk költségvetéseit általánosságban csak mesterségesen tudják biztosítani, abban is igen nagy része van annak a politikának, amelyet csak a gyűlölet és a bosszúállás táplál.

Közép-Európa problémái

— Közép-Európa a mai gazdasági felfogások és eszmék érvényesülése mellett végkép életképtelen. Amíg a legnagyobb energiát arra fogják az utódállamok pazarolni, hogy az egymás életét megnehezítsék, hogy egymásnak bajt okozzanak, addig bizony nem nagyon lehet arra számítani, hogy a közép-európai valuták végképp és visszavonhatatlanul megszilárduljanak.

— Magyarország kitárt karokkal várja mindazokat, akik vele dolgozni akarnak. Sajnos azonban, minden ilyen irányú törekvés hiábavaló. Hiszen például az annyiszor megtárgyalt Magyar-Adria tarifaszerveződést évek óta nem tudják életbeléptetni.

Az utódállamok szövetségére van szükség

— Akármennyire is okozkodnak pedig, a Balkánban a Nyugattal való árukereskedelmek elől és jól csak Magyarországon keresztül és csak Magyarországgal bonyolítható le. Amíg ebben az irányban lépten nyomon akadályokra találunk, addig szó sem lehet az utódállamok gazdasági helyzetének lényeges megszilárdulásáról. A sok politikai forrongás is a gazdasági nyomorúság következménye. Ma Görögország, holnap ki tudja melyik másik állam kormánya veszti el maga alatt a talajt. Ezt a bizonytalan állapotot végérvényesen csak úgy lehetne megszüntetni, ha az utódállamok szövetségbe tömörülnének a maguk gazdasági boldogulásuk kifejezésére és biztosítására. *Erdélyi Árpád*

porcellánkivitelt. Sőt, a franciák arra használták fel a frankhanyatlást, hogy a porcellángyáraik fokozták versenyüket a külföldi piacokon, amelyek az árakban Csehszlovákia nem tud versenyezni Franciaországgal. A német porcellán szintén kiszorítja áruival a cseh porcellánt. A csehszlovák üzem a téli hónapokkal szemben 20 százalékkal hanyatlott és attól kell tartani, hogy még nagyobb mértékben kénytelenek lesznek csökkenteni az üzemet. A cseh porcellánkivitelt Angolországba és Északamerikába 50 százalékkal csökkent, Hollandia felé is tetemes a kivitelt csökkenése és különösen nyugtalanító az Ausztriába irányuló fehérporcellán kivitelenek erős csökkenése.

¶ Elmaradt a legfőbb gazdasági tanács ülés. Bukarestből jelentik: A kormány legfőbb gazdasági bizottságának ma ülést kellett volna tartania, amelyet ismeretlen okok miatt a hét végére halasztottak.

¶ Előkészület egy nagy fegyvergyár alapítására. Mint ismeretes, a liberális kormány egy nagy fegyver- és lőszeranyaggyártó kommercializált vállalat alapítására már régebben széleskörű előkészületeket tett. A vállalat az állam, a „Resica” és Copsa-Mica-Cugir-társaságok, valamint „Wickers” angol érdekeltség közreműködésével alakul meg és kiépítésére a

jelenlegi kormány folytatja a munkálatokat. A minisztertanács approbálta nemrégben a három fős hozzájárulását, amelynek értékét megközelítőleg 11 608 216 aranylejt képvisel. Egy aranylejt ugyancsak minisztertanács határozat értelmében 40 lejfel számítanak át.

¶ A nagyszabású öszivásár. A szokásos öszivásárra az idén Nagyszabásúban az alábbi sorrendben fogják megterteni. Juhvász szeptember 7-8-án, szarvasmarha 10-11-én, lóvásár 12-13-án és áruvásár szeptember 14-én.

¶ Magyarországon lezárították a bankkamatlábát. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank a hivatalos kamatlábat három hat százalékra szálította le, augusztus 26-iki hatállyal a vállalatoknál, közraktári zálogjegyeknél és értékpapírok lezárolásánál.

TÖZSDE

Augusztus 26-án

A lej Zárcában 251-25—250-25, Parisban 1395, Bukarestben 845, Bécsben 341-50, Prágában 16-45, Berlinben 202-50.

¶ Kolozsvár. A devizapiacot ma főleg tartózkodás jellemezte. Az árfolyamok nagyjában változatlanok, ütlethetősek főleg termindevizákban jöttek létre. A zürichi utóban a lej változatlanul 250-25. Az árfolyamok a következők:

Bécs 23-80—22-20, Prága 6-08—6-13, Budapest 344—348, Paris 5-90—5-96, Zürich 39-00—39-50, Newyork 205-00—206-00, London 998—1002, Milánó 6-80—6-85.

¶ Zürich. Zárlat: Berlin 123-35, Amsterdam 207-52, Newyork 518-50, London 2515-00, Paris 1482-50, Milánó 1701-00, Prága 1534-25, Budapest 72-43, Belgrád 912-50, Bukarest 251-25—250-25, Varsó 57-00, Bécs 73-16.

¶ Bukarest. Devizák: Paris 5-85, Berlin 49-20, London 998-00, Newyork 205-00, Milánó 6-80, Zürich 39-50, Bécs 29-10, Prága 6-03, Brüsszel 5-70, Budapest 29-00.

¶ Bukarest. Valuták: Napoleon 820, német márka 49-00, leva 155, török lira 115, font sterling 995, francia frank 6-50, svájci frank 40-00, olasz lira 6-70, drachma —, dinár 8-65, dollár 207-00, lengyel forint 20-00, osztrák schilling 30-00, magyar korona 30-00, cseh korona 6-20, belga frank 5-90, holland forint —.

NYILTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

T. C.

Tisztelettel van szerencsénk szíves tudomására hozni, hogy a Temesvári Múzeum telepét bérbevevők és a malmot f. hó 15-ével újra bevezették. A változott viszonyokra való tekintettel, főképpen bérlettel vállaltunk. Méltóztatásuk tekintetében venni elsőrendű bevételről szervezést, legmodernebb technikai felkészültséget, valamint elsőrangú külföldi összeállításainkat, úgy, hogy könnyen meggyőződést szerezhettek arról, hogy valóban való együttműködése óriási előnyt biztosít önnek. Utasításaink mindenkor készek önt személyesen felkeresni és javaslatokat előterjeszteni. Kérjük tehát leírt és takarmány-szükséglete fedezése előtt bizalommal hozzánk fordulni. Az eddig is velünk szembe támasztott bizalomért köszönetünket nyilvánítjuk és biztosítjuk, hogy régi elveinkkel szerzett nevünkhez fűződő várakozásoknak a jövőben is teljesen meg fogunk felelni. Szolgálatra mindenkor szívesen készen, ajánljuk magunkat teljes tisztelettel

Prochaska Ede Flai,

a Temesvári Múzeum bérletje, Timisoara. Székhely: Múzeum. Telefon interurb. 308.

Figyelem!

Aug. hó 13-án megnyílik Clujon Renner palotával szemben levő „Parisien” szálloda ארטה כשר

étterme.

Ízletes konyha! Szolid árak! Pontos kiszolgálás! Abonások elfogadtnak! Reggeli és uzsonna is kapható.

Albert Samuelné vezetése alatt Kiszolgáló leányokat keresünk!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piața Unirii No 7. — Saját tőkét 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruraktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat lezárol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerződés elvonyesen végez.

A FILM

***
Film és tudomány

Történelmi és irodalmi szempontból a kultúra hatalmas propagátora: a film, hasznosnak, termékenynek és elsősorban alkalmasnak bizonyult arra, hogy a múlt idők emlékeit megélevesítse. A kortárs kollektivitásnak lelkében és a tudomány és hűség prizmáján keresztül valóban irodalmi értékű műveket szemmel is értékelhetővé varázsolnak.

A vizuális felfogásra ilyenképpen rendkívül mély benyomást gyakoroltak Victor Hugo, Balzac, Zola, Flaubert, Shakespeare, Dickens, Heine, Gosthe, Schiller, Ibsen Sienkiewicz, Fairère, Pirandello stb. filmre vetített gyönyörű gondolatai.

Multak kódéba tünt századok regyozó rekonstrukciói kiváló írók tollát ihlették meg, megadva egyúttal a könnyebb megértés és hozzáérhetőség lehetőségét tömegek, kevésbé kulturált rétegek számára is, amelyekhez egyébként talán túlságosan részletezett s nehézkes lélektani elmélyüléssel mielőtt nem találtak utat az írók szavai.

Három évtized, amely a film tevékenységének megkezdése óta eltelt, elegendő volt, hogy civilizáció- és kulturaterjesztő munkájával az általános haladást és művelődést, tudományok, eszmék népszerűsítését jelentő, impozáns léptekkel vigye előre.

A néma művészet az evolúció ugrásszerű lépteit regisztrálja.

Shakespeare-től Pirandallóig egy Abel Gance és egy Max Reinhard fixirozták az időben ez alkotás pillanatát, — s a filmben is megvannak rögzítve egy század koncepciói, izlése és erkölcesei.

Egy visszapillantás a film fejlődésének terén feljogosít annak állítására, hogy az messze magamögött hagyta a színházat — áthidalta a tér dimenzióit — a művészet népszerűsítésének szolgálatában.

A történelmi film és az irodalmi művek mellett ugyanolyan sikerrel áll a film az összes tudományok szolgálatába. A tudomány produktumait, felfedezéseit, vívmányait a legkönnyebb formában hozzáférhetővé teszi a tömegek számára és népszerűsítésük bizonyára a társadalom hasznára lesz.

Ilymódon az iskolákban és a pedagógia műhelyeiben a film számára a legtágasabb perspektívák nyílnak meg.

Rudolpho Valentino temetése. Newyorkból jelentik: Rudolpho Valentino, a tragikus végű filmművész holttestét az egyik newyorki templomban ünnepélyesen felvavaltolták [Vasárnapig a holttest a templomban marad. A templomot ma huszezer ember, javarészt nő és gyermek látogatta meg. Kétszáz rendőr gondoskodott arról, hogy a néptömeg rendben vonuljon el. A koporsó mellett a newyorki fascista szövetség feketeinges csapata áll díszőrséget. Mussolini olasz miniszterelnök egy gyászfeliratot szorult helyzetetett a koporsóra. Északamerika fascista-ellenes szövetsége táviratot küldött Valentino impreszáriójának és tiltakozott a fascista díszőrség jelenléte ellen. A távirat hangsúlyozza, hogy Valentino ellensége volt Mussolininek és hogy legutóbbi olaszországi látogatása alkalmával Valentinoval felháborítón bántak, sőt a Valentino-filmek elcadását is betiltották.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszerű közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **שרה ברקוביץ** vendéglője, Oradea-Maro, Str. Nicolai Jorga (Zodfa-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha i Mérésékelt árak.

Okleveles tanítónő ajánlkozik elemi középiskolai oktatással. Cim: Oradea, Klein Mór, Szacsvai-utca 34. 1640

Könyvelő vagy könyvelőnő, vidéki szesz- és garonaktárba sz pt. 1-re kerestetik Cim a kiadóban.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) irógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készítenek. Dr. **Mendei**, Str. Rațiu (v. Kötő-u.) 3.

Barzol

Libreria Vasilei
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13
Telefon 1049

Használt zsákok, minden célra vesz és elad Schulz Dawid, Timisoara, Preyer utca 24. Telefon 22-40. 1276

Nevelőnőnek ajánlkozik v.riházhoz szept. 1-re térszi zongoratanárnő, aki franciául, németül és festeni tanít. Ajánlatokat Madame H. Ka tell, Luncavi, jutatul Turdaia ias cimre ké. 163.

Videkre kerestetik hosszabb időre fiatal ember, ki 3 kicsi gyermeket németre, románra és zsidóra (ivre) tanítaná. Fizetés 2500 lei és teljes ellátás. Továbbá jobb házból való praktikus kerestetik kézmű és dívtáru üzletben. Szombat és ünnepepon zárva. Érdeklődni Schlessinger Abraham, Sibiu, Str. Avram Jancu 7.

Belvárosban butorozott szoba két izraelita fiatal embernek kiadó Cim a kiadóban. 1641

Fatisztvívelő több évi praxissal román, magyar, német nye tudással, mű- és tüztűkitermelésben állást keres. Ajánlatokat „Fidelitas” jellegre a kiadóba kér.

Két intelligens lány tartat közelében, teljes ellátást kaphat, zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

Eladó hálószobaberendezés Monostori-ut 55.

Nickelozó telep

orvosi műszerész.
Elvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelozását, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kések, stancnik és sakterkések speciális készítését és tükörtényezését. **Fried Jenő**, Cluj, Piata Unirii No 22.

Természetes ásványvíz.

Ovakodjunk az utánzatoktól.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Csuda Mihály szerencsége.

Zerkovitz legújabb sláger zenés vígjátékának, a Csuda Mihály szerencsége próbái folynak szorgalmasan, mert nem sokára meg lesz a bemutatója. Ez a kedves, hangulatos és mulatságos zenés vígjáték Budapesten a Magyar Színházban került színre, ahol nagy sikere volt. Nálunk ebben a darabban fog bemutatkozni Selmeczy Mihály, a társulat újonnan szerződöttetett buffo-komikusa, akinek partnerei lesznek V. Hegyi Lili, aki egy friss, eszes parasztyenyecskét játszik a darabban, Marsi, Ihsz, Mihályfi Izsó játszik a többi vezetőserepeket.

Medgyaszay bucsufellépése.

A csodálatos előadóművész nő pénteken bucsuzik Kolozsvár közönségétől. Ezen az estén új magánszámain kívül Anatole France Néma asszonyának fő női szerepét játsza, mely egyik legjobb szerepe.

A vilnai művészegyüttes vendéglátékai. Szombaton este jönnek újra a vilnaiak Kolozsvárra, akiknek már két ízben óriási sikerük volt. Szombat este Neház a zsidósors c. vígjátékot játszik.

Heti műsor

Péntek 8 órakor: Medgyaszay Vilna bucsufellépése új magánszámokkal Ezenkívül: A néma asszony. (Medgyaszay Vilna fellépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 16.)

Szombat 7 órakor: Kaméliás hölgy. (Leszállított helyárrakkal. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 17.)

Szombat fél 10 órakor: Neház a zsidósors. (A vilnai művészegyüttes vendéglátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 18.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Dybut. (A vilnai művészegyüttes vendéglátéka. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 19.)

Vasárnap 6-kor: Mient az éjszaka. (Újdonság, 5 órással. Leszállított helyárrakkal. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 20.)

Vasárnap fél 10-kor: Özönvíz. (Amerikai drámai újdonság. A vilnai művészegyüttes vendéglátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 21.)

Hétfő 8 órakor: Szomorúságának énekes. (A vilnai művészegyüttes bucsujátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 22.)

A jövő héten 8 órakor kezdődnek az előadások!!!

Granyer ellen több, mint 25 éve a legjobban ismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Artal nas alkatrészekből mentes, reggel és este egy apocská lesz a végbélbe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható.
Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

Turini FIAT autók
kizárólagos képvisellete, Bihar- és Szilágy-megyékre.
Legújabb típusu **509** és **503**-as autók raktáron.
VELOCITAS garage (box)
Oradea, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 14. — **PIRELLI** gumilerakati.

szesz...
Kolozsvár...
Pep (Brassai...
Telefon...
Szark. és kiadó...
277, 228 és...
20. S. Sz. —

1925 Augusztus

Dr. kisebbs...
irja...
„Neue

Az, hogy a európai nyugtal...
főbb okai közé...
mindjobban fel...
nemzetközi L...
lágosra bizonyít...
ismelhető, hogy...
törzsnemzetük...
ban élnek, a re...
teljesedett és ho...
a kisebbségi cso...
keréséről sem le...
tében az a hely...
olyan módot ke...
kisebbségek kül...
államok keresték...
nyugodtan kell...
újabb zavargások...
tinent. A ma é...
ezt a rendkívül...
hallgatja és sok...
lenkedéséről tud...
hamis, hanem eg...
hallgatást csak...
első explozió el...
meginog.

Az a kong...
Gentuen, az első...
akarja kisérteni...
mát békés eszköz...
nemzetiségi csop...
most össze, ho...
egyezőjogusítását...
jén végrehajtani...
mindenekelőtt...
hogy a jelenlegi...
rok megváltozt...
Ezeknek a terület...
nyira összekeve...
akárhogyan is h...
mindig millió é...
sorsban idegen...
ségek hivatásos...
véleményen va...
kérdést soha sen...
kül, hogy (ennek...
édekeljeit köz...
felelősségerzet...
nehézedik, hozt...
kongresszuson eg...
teremtett, amely...
álló államokon...
egyöntetűen rend...
foglalást már elő...
bizonyosságát elő...
szoliditása szüke

A nemzetisé...
jellegét legjobb...
résztvevő csoport...
mutatja. Itt látju...
Románia magyar...
Németország, Len...
Románia és Cse...
szlovénjeit, Olas...
jeit, Észtország...
oroszaít, Csehsz...
ország fehéroros...
ukrajnaijaít, Litv...
Csehszlovákia é...
Esztország, Ol...
goszlávia, Rom...
szlovákia, Litv...
Németország